

2018. gada 22. jūnijs
Nr. 12 (137)

Pirmskolas Izglītība

Numura
tēma

Pārmaiņas ir nepieciešamas, tām vajag laiku,
un jāaizmirst „pirmskolas vecuma bērns nevar”

- ✿ „Mūsu mazais pārgājiens”
uz pašsaprotamo liek paskatīties citādi
- ✿ Maijs PII „Ābelīte”

Nuaurā lasiet

- 3 Pārmaiņas ir nepieciešamas, tām vajag laiku, un jāaizmirst „pirmsskolas vecuma bērns nevar”
- 5 „Mūsu mazais pārgājiens” uz pašsaprotamo liek paskatīties citādi

9 Maijs PII „Ābelīte”

Ziedi un taurenis – Siguldas pirmsskolas izglītības iestādes (PII) „Ābelīte” bērnu darbi

Laikraksta „Izglītība un Kultūra” elektroniskais pielikums „Pirmsskolas Izglītība”
Izdevējs: SIA „AB konsultants”
Vienotais reģistrācijas numurs: 40103361805
Latvijas Republikas UR masu informācijas līdzekļa reģ. apl. Nr. 000701313
Redakcijas adrese: Dzirnau iela 21

Rīgā, LV-1010; tālr.: 67096393;
e-pasts: redakcija@izglitiba-kultura.lv
www.izglitiba-kultura.lv
Redaktore: Daiga Kļānska
Korektore: Zigrīda Purvlice
Datorgrafiķe: Linda Prātniece
Uz vāka:
Siguldas PII „Ābelīte” bērnu darbs

FOTO: www.meiravietis.typepad.com

Pārmaiņas ir nepieciešamas, tām vajag laiku, un jāaizmirst „pirmsskolas vecuma bērns nevar”

ANNA VAIDERE,
Naujenes PII „Rūķītis” vadītāja

Naujenes pirmsskolas izglītības iestāde (PII) „Rūķītis” ir lielākā Daugavpils novada PII. Patlaban to apmeklē 182 audzēkņi, kas mācās deviņās grupās, izglītības procesu nodrošina 16 pedagogi, 21 tehniskais darbinieks.

Esam viena no 100 pilotskolām, kas aprobežojas projekta „Kompetenču pieeja mācību saturā” jauno pieeju

mācību saturam. Tajā darbojamies jau gadu.

Caurvija, ar ko strādājām visu gadu, bija „Sadarbība un līdzdalība”. Sadarbības caurvijas galvenais uzdevums ir pakāpeniski un mērķtiecīgi attīstīt audzēkņos sociālo prasmi, kā arī veidot noturīgus sociālos paradumus savā saziņā un saskarsmē.

Jau pašā sākumā pieņemām izaicinājumu un izvēlējamies tādus uzdevumus, kuros bērniem bija jāveido savstarpēja partnerība, jāvienojas par

kopīgiem lēmumiem un jāiesaistās dialogā atbilstīgi vecumam un spējām. Vērojām pedagogisko procesu, filmējam, fiksējam visu pierakstos. Konstatējam, ka lielāko nodarbības laiku procesa vadītājs un noteicējs ir skolotājs, kas klasiskā veidā sniedz informāciju. Projekta mudināti, nolēmām to mainīt. Skolotāji mainīja uzdevumu nosacījumus, pārplānoja laiku un mācījās kļūt par novērotāju, rotaļu biedru, iedvesmotāju un nepieciešamības gadījumā padomdevēju.

Pamanījām, ka ļoti bieži cenšamies palīdzēt bērniem tad, kad tas nemaz nav vajadzīgs, piemēram, izdalot kādus mācību līdzekļus vai piedāvājot veidu, kā atrisināt problēmu. Katram bērnam ir galva, rokas un kājas, un to visu viņi spēj paši, tikai tam vajadzīgs ilgāks laiks. Ja vēlamies, lai mūsu audzēkņi uz skolu aiziet patstāvīgi, spējīgi pieņemt atbildīgus lēmumus, jāmācās ļaut viņiem to darīt jau kopš pirmajām iestādes apmeklēšanas dienām.

Par svarīgāko šāgada atklājumu mūsu kolektīvam kļuva atziņa, ka pārmaiņas ir nepieciešamas, tām ir nepieciešams laiks un ir jāaizmirst „pirmsskolas vecuma bērns nevar”. Pārliecinājāmies, ka pat vismazākie bērni var daudz vairāk, nekā bijām domājuši, ja viņiem ir izvēles brīvība un pietiekami daudz laika.

Pirmajās tēmas apgūšanas dienās skolotāji ļoti veiksmīgi sāka izmantot tādu instrumentu kā „runājošā siena”, piemēram, lai noskaidrotu, kādas ir bērnu priekšzināšanas par tēmu, tika piedāvāti šādi uzdevumi (individuāli, pāri, grupā – atkarībā no izvirzītā uzdevuma mērķa): sagatavojiet prezentāciju, kurā jūs attēlosiet visu, ko zināt par pavasari. Šīs prezentācijas pēc tam tika apvienotas, kopā ar bērniem pārrunātas, izanalizētas un izmantotas turpmākā darba plānošanai. Bērni paši piedāvāja, ko viņi gribētu uzzināt, uzzīmēt, apskatīt utt. Tāda veida darbība, balstīta uz bērnu interesi, motivē viņus iegūt jaunas zināšanas un prasmes, piemēram, vēlme pašam uzzināt vairāk mudina at-

Tāda veida darbība, balstīta uz bērnu interesi, motivē viņus iegūt jaunas zināšanas un prasmes, piemēram, vēlme pašam uzzināt vairāk mudina attīstīt lasītprasmi.

FOTO: no Naujenes PII „Rūķītis”

tīstīt lasītprasmi. Šīs augstās motivācijas vadīti, bērni paši jau agri no rīta izlasīja gan savas, gan grupas biedru prezentācijas, priecājās par paveikto, domāja un plānoja savu dienas gaitu.

Jaunās pieejas atšķirības, mūsu prāt, ir šādas:

- 🌸 pedagogs nestāv bērnu priekšā, bet organizē mācību procesu tā, lai bērni var darboties patstāvīgi, grupās un apgūt vielu darbojoties. Pedagogs kļūst par novērotāju, rotaļu biedru, iedvesmotāju un nepieciešamības gadījumā padomdevēju;
- 🌸 nodarbībās ir radošs troksnis, jo bērni diskutē, darbojas un brīvi pārvietojas;
- 🌸 augsta bērnu motivācija, kas ir balstīta uz interesi, ļauj apgūt daudz vairāk, nekā tas tiek sasniegts ar vecās pieejas palīdzību;
- 🌸 viela tiek apgūta iedziļinoties (agrāk vienai tēmai – 1 nedēļa, tagad – 1 mēnesis);
- 🌸 mēneša pirmajās dienās pedagogs veido darbu tā, lai ar speciālu problēmu uzdevumu palīdzību va-

rētu noskaidrot bērnu zināšanas un prasmes par apgūstamo tēmu, bērnu interešu loku;

- 🌸 pedagoģiskais akcents tiek likts uz kompetenču attīstīšanu;
- 🌸 darbs tiek plānots mēnesim, plānošanā piedalās visi procesā iesaistītie pedagogi, ieskaitot mūzikas skolotāju un logopēdu.

Ieteikumi tiem, kas kompetenču pieeju tikai plāno sākt ieviest:

- 🌸 jāizpēta visi pieejamie projekta „Skola 2030” materiāli;
- 🌸 jāsāk ar pašreizējās situācijas izpēti savā darbā (video, audioieraksti, laika fiksācija);
- 🌸 jāizvēlas, ar ko sākt pārmaiņu procesu;
- 🌸 jāparedz laiks audzēkņu iepriekšējo zināšanu un prasmju izpētei;
- 🌸 jāieplāno laiks pieredzes apmaiņai;
- 🌸 jāatceras, ka pārmaiņām ir nepieciešams laiks un sistemātisks darbs;
- 🌸 jāaizmirst doma „pirmsskolas vecuma bērns nevar”.

FOTO: Vitālijs Stīpnieks

„Mūsu mazais pārgājiens” uz pašsaprotamo liek paskatīties citādi

IK INFORMĀCIJA

Ugāles pirmsskolas izglītības iestādes (PII) „Lācītis” četrgadīgo bērnu interešu grupa „Pūcītes” un piecgadīgo un sešgadīgo bērnu grupa „Kukainiši” Zemkopības ministrijas organizētajā konkursā „Mūsu mazais pārgājiens” ieguva 2. vietu interešu izglītības pulciņu un mazpulku grupā. „Lāciša” metodiķe **Daina Vispoļska** stāsta, ka jau piekto reizi „Lāciša” bērni piedalījušies konkursā „Mūsu mazais pārgājiens”, gūstot godalgas un atzinību.

„Ar bērnu neizsīkstošu interesi un skolotāju atbalstu konkursa laikā apzinājām un izpētījām, kā koks pārtop enerģijā. Noskaidrojām, ko mēs zinām un ko vēl gribam uzzināt par koka pār-

tapšanu siltumā. Izveidojām darbības plānu, proti, informatīvajos avotos izpētīt, kā kokus pārveido siltumu radošā enerģijā, doties izpētes ekskursijās uz Ugāles katlumāju un katlumāju „Mežrūpnieki”, pārgājienā uz šķeldošanai sagatavoto zaru krāvēju. Viss sākās ar jautājumu „Kā siltums nokļūst mūsu mājās?”. Tiek kurināta krāsns, kamīns. Siltumu dod radiatoru. Bet kā tajos nokļūst siltums? Tas interesēja visus – gan mazos, gan lielos. Te nu sākās izpētes process, kurā palīdzēja katlumājas vadītājs Aldis un darbinieks Aivars. Viņi iepazīstināja ar katlumājas darbību – no šķeldas iegādāšanas traktora kausā, tās nogādāšanas uz transportiera lenti, pa kuru tā nonāk kurtuvē, degšanas lielā kurtuves katlā līdz – visbeidzot – procesu uzraugošajiem datoriem, kuri

pēc āra temperatūras izveido programmu ūdens temperatūrai, šķeldas daudzumam, kas jāievada apkures katlā. Pa lodziņu varēja apskatīt, kā katlā deg šķelda. Katlumājā „Mežrūpnieki” bērni uzzināja, kā apkurei izmanto granulas. Kā top šķelda? To izpētīt bija grūtāk, bet risinājums tika rasts. Šķeldošanai sagatavoto zaru kaudzi audzēkņi redzēja mežā. Taču pats process bija jāvēro videofilmā, jo drošības apsvērumu dēļ šķeldošanas telpā bērnus neielaiž. Videofilmā viņi iepazīna arī visu koka ceļu no meža līdz siltumam mājokļos.

Tātad pilnīgi noteikti var sacīt, ka „Mūsu mazais pārgājiens” ir licis paskatīties uz pašsaprotamām lietām citādi, iedziļinoties tajās, izpētot tās no iekšienes, pēc būtības,” par dalību konkursā stāsta D. Vispoļska.

Siltumu
dod radiatori.

Bet kā tajos
nokļūst siltums?

KONKURSA „MŪSU MAZAIS PĀRGĀJIENS” APRAKSTS

Dalībnieki: Ugāles PII „Lācītis” četrgadīgo bērnu interešu grupas „Pūcītes” bērni, teksta autore – Guna, mākslinieciskā redaktore – Daina, visur līdzās bijusi skolotāju palīdzība Ilona.

Mērķis: iepazīt un izpētīt, kā koks pārtop siltumenerģijā.

Uzdevumi:

- ✿ dažādos literatūras un informatīvajos avotos (grāmatās, žurnālos, interneta vidē) izpētīt iespējamus veidus, kā mežu pārveidot siltumu radošā enerģijā;
- ✿ intervēt bērnu vecākus, iegūstot informāciju un fotoattēlus par dažādām apkures ierīcēm viņu dzīvesvietās;
- ✿ doties izpēti pārgājienos uz Ugāles katlumājām, uz šķeldošanai sagatavotu zaru krāvumu Ugāles–Zlēku ceļa malā;
- ✿ aktivizēt bērnu vārdu krājumā vārdus „malka”, „pagales”, „šķelda”, „granulas”;
- ✿ sniegt bērniem elementāru priekšstatu par apkures sistēmas būtību, darbības principiem;
- ✿ audzināt bērnos pozitīvu, saudzīgu attieksmi pret mežu, apkārtējo vidi.

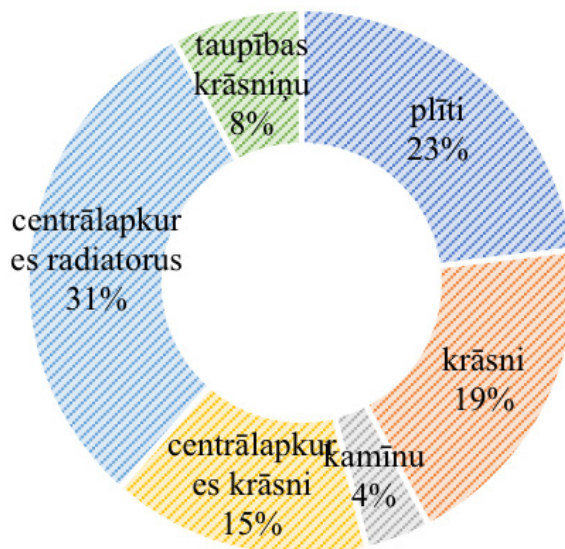
Mūsu PII „Lācītis” atrodas Ugālē – ciemā Kurzemes ziemeļrietumos. Gandrīz trīs ceturtdaļas ciema apkārtnes teritorijas aizņem meži. Tas arī ir noteicošais faktors, kāpēc pie mums Ugālē ēku apkure lielākoties notiek ar meža produktu – malkas, šķeldas, granul un briķešu – palīdzību.

Tāpēc, saņemot uzaicinājumu piedalīties konkursā „Mūsu mazais pārgājiens 2018”, bijām gatavi tajā iesaistīties un noskaidrot, kā notiek koka pārvēršanās siltumā.

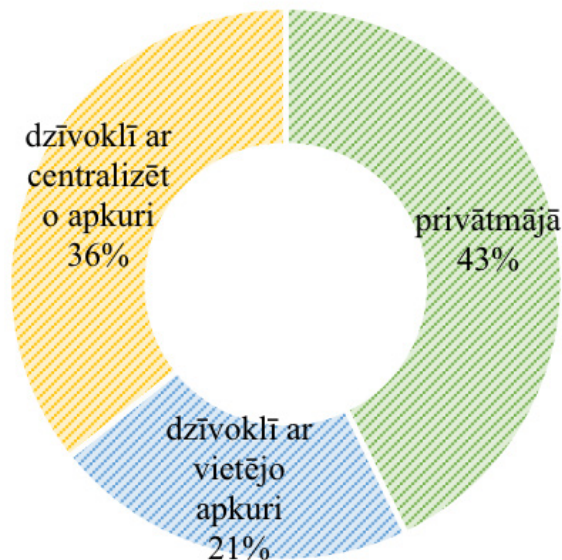
Izpēti darbu sākām ar anketu izstrādāšanu. Tajās vēlējamies saņemt atbildes uz jautājumiem par apkures ierīcēm, kurināmā veidiem bērnu vecāku dzīvesvietās.

ANKETU „APKURE JŪSU MĀJĀS” APKOPOJUMS

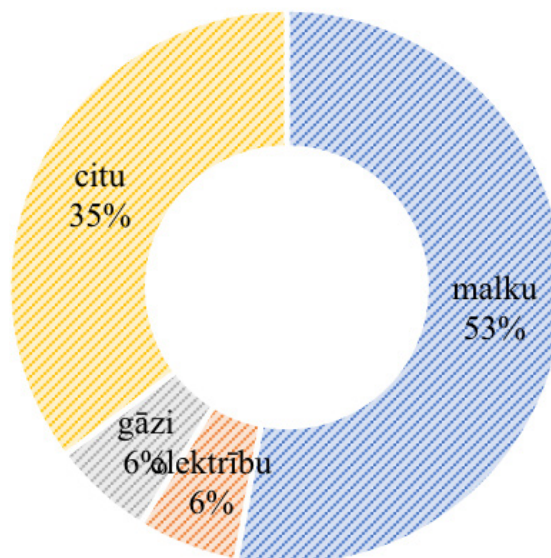
KĀDAS APKURES IEKĀRTAS IZMANTOJAT?

JŪS DZĪVOJAT

KĀDU KURINĀMO IZMANTOJAT?

Atbildes apkopojām (14 anketas) – un, lūk, kādus rezultātus ieguvām!

PĀRRUNAS AR BĒRNIEM „KĀ SILTUMS NOKĻŪST JŪSU MĀJĀS?”

Visi sapulcējušies uz paklāja, un skolotāja Guna bērniem jautā: „Kur mēs dzīvojam?”

Nellija: „Ugālē.”

„Kur atrodas Ugālē?”

Uldis: „Latvijā.”

„Kur atrodas Latvija?”

Marta: „Pasaulē.”

„Kā sauc pasauli, kurā mēs dzīvojam?”

Uldis: „Zeme.”

Guna: „Jā, pareizi. Bet vai jūs zināt, kāpēc mēs varam dzīvot? Kas mums ir vajadzīgs, lai dzīvotu?”

Angelīna: „Mājas!”

Guna: „Pareizi, visām dzīvajām radībām vajag savu mājokli. Ko vēl?”

Nellija: „Siltumu!”

Guna: „Malacis! Tas ir tas, par ko gribu ar jums parunāt.”

Visi kopā noskaidrojam, ka papildus šīm lietām mums vajag arī gaismu, ūdeni, barību.

Guna: „Kā mēs varam saņemt siltumu?”

Uldis: „Jākurina krāsns!”

Guna: „Jā. Vai kādam no jums mājas ir krāsns? Ar ko to kurina?”

Uldis saka – viņiem esot krāsns, kuru kurina ar malku. Martai pie vecmāmiņas ir plīts un krāsns, arī tās kurina ar malku. Guna jautā, vai kādam mājās ir plīts, kuru kurina ar ko citu. Bērni nosauc elektrību, skolotāja papildina, ka var kurināt ar gāzi, ko Ugālē pērk lielos, sarkanos balonos. Uz jautājumu, vai ar elektrību un gāzi var apsildīt māju, bērni atbild apstiprinoši.

Tad visi izpēta grupiņu un pie sienas atrod lielus, baltus, siltus taisnstūrus un caurules, kuras arī ir siltas. Nellija zina, ka tos sauc par radiatoriem. Bērni aplūko caurules, atrod, ka tās nāk no apakšas, visi nospiež, ka no pagraba. Pēc tam tās iet uz augšu, tāpat uz 2. stāvu. Visi secina, ka caurulēs ir karsts ūdens. No kurienes tas pie mums nokļūst? Bērni domā, ka ūdeni silda tepat, bērnudārzā. Nē, tā nav. Siltais ūdens pa lielām caurulēm pie mums atplūst no katlumājas. Uldim nav skaidrs, kas ir

katlumāja. Skolotāja Guna pastāsta, ka tā ir vieta, kur ūdeni silda, lai pēc tam nogādātu mājās, bērnudārzā, skolā un citās pagasta iestādēs. Skolotāja pastāsta, ka katlumājas vadītājs Aldis ir uzaicinājis bērnus un grupas darbiniekus paskatīties, kā notiek šis process. Visus interesē, kā tas izskatās un kādu kurināmo tur izmanto.

IZPĒTES EKSKURSIJA UZ UGĀES KATLUMĀJU

Un tā 8. marta rītā visi ir gatavi doties mazā pārgājienā uz Ugāles katlumāju.

Krīt smalks sniedziņš, laiks beidzot ir kļuvis mazliet siltāks. Ceļš ved cauri Rūpnīcas ielas dzīvojamajam rajonam. Šīs mājas Ugālē ir pirmās, ko apkurināja centralizēti no kopējās katlumājas pagājušā gadsimta 70. gados, kad Ugālē uzcēla drenu cauruļu rūpnīcu „Usma”. Līdz tam centrālā apkure bija tikai Ugāles vidusskolai: tai bija sava katlumāja, ko kurināja ar akmeņogļēm.

Pārgājuši pāri Ventspils–Rīgas šosejai, caur koku zariem ceļotāji ierauga gaišu ēku ar uzrakstu „Ugāles katlu māja”.

Pie vārtiem bērnus un pieaugušos sagaida katlumājas saimnieks Aldis un viņa palīgs Aivars.

Visi dodas pie lielas kaudzes ar kaut kādām rupjām skaidām. Aldis uzdod jautājumu, vai ciemiņi zina, kas tur ir sabērts. Elza un Uldis domā, ka tā ir malka. „Jā, bet tās nav pagales,” vēl piemetina Elza. Aldis apstiprina, ka bērniem ir taisnība. Tā tiešām ir malka, bet tāda, kura ar speciāliem aparātiem ir sasmalcināta. Tā izskatās kā skaidas, kuras rodas pēc malkas zāgēšanas (bērni to ir redzējuši un zina par to pastāstīt), tikai ir daudz rupjākas. Aldis pasaka līdz šīm bērniem nezināmus jēdzienus: šķeldošana un šķelda. Tā sauc koksnes gatavošanas procesu un gatavo produktu.

Kamēr aplūkojam šķeldas kaudzi, pie tās piebrauc traktors un ar lielu kausu iegrābj šķeldu. Pēc tam traktors to aizved uz nojumi, kuras grīdā ir kustīgas lentes un asmeņi: tiem virzoties uz priekšu un atpakaļ, šķelda tiek pārvietota uz nākamo telpu. Tajā rotē liels cilindrs, kurš šķeldai liek pārvietoties uz transportiera lenti, pa kuru tā nonāk kurtuvē.

Visi ir nokļuvuši kurtuves telpā. Šķeldas degšana notiek lielā kurtuves katlā, kas atgādina milzīgu sarkanu kubu. Šajā telpā ir divi apkures katli, bet parasti izmanto tikai vienu no tiem. Nupat, lielajā salā, gan esot darbojušies abi katli.

Visu procesu uzrauga datori. Tie pēc āra temperatūras izveido programmu ūdens temperatūrai, šķeldas daudzumam, kas jāpievada apkures katlā.

Siltais ūdens atrodas blakus – milzīgā cilindrveida tvertnē, arī sarkanā krāsā.

Pa caurspīdīgu lodziņu apkures katla sārā interesenti var palūkoties, kā deg šķelda. Aldis mazos vērotājus pacietīgi paceļ līdz lūciņai, jo tā ir augstāk, nekā mazie var aizsniegties. Uguns deg diezgan lielā telpā, pašā vidū. Skats – iespaidīgs. Speltē temperatūra ir ap 500 grādiem pēc Celsija. Re, kāds karstumiņš! Gatis nevēlas ielūkoties pa lodziņu, bet pārējie tik nosaka: „Oho!”

Īsta izvingrošanās ir pakāpšanās pa metāla kāpnītēm uz 2. stāvu, lai uz visu paskatītos no augšas. Raulam patīk, Nellija arī priecājas par skatu, bet Aleksandra drošāk jūtas, kad esam nonākuši lejā pie lielajām caurulēm, pa kurām, izlikumojies caur vairākiem sūkņiem, karstais ūdens tiek vadīts uz siltumtrasi. Tas nonāks dzīvojamajās mājās, bērnudārzā, bibliotēkā, Mūzikas un mākslas skolā, vidusskolā, pagasta pārvaldē, pastā. Aldis rāda ūdens termometru, kas rāda, ka prom ūdens aizplūst 60 grādu karsts, bet atpakaļ atgriežas 50 grādu karsts. Var izsecināt, ka siltuma zudumi nav lieli. Tas ir jaunās trases nopelns, bet pirms rekonstrukcijas uz siltumtrases droši varējuši audzēt agros dārzeņus.

Uz jautājumu, vai tagad ir skaidrs, kā siltums nonāk bērnudārzā un mājās, visi atbild apstiprinoši.

Pirms šķiramies no viesmīlīgajiem katlumājas darbiniekiem, vēl ir iespēja pavērot, kā traktors saved lielu šķeldas kaudzi nojumē. Visu laiku snieg, tāpēc ir svarīgi, lai šķelda nesamirktu un labāk degtu.

Noslēdzot ekskursiju, Aivars bērnus uzaicina apmeklēt arī otru katlumāju – „Mežrūpniekos”. Tur apkures katls ir mazāks un par kurināmo izmanto sapsētas skaidas – granulas.

Bērni apsolās apskatīt šo apkures vietu – tur atrodas dakteres Ilvas ārsta prakse, un daudzi mazie ugālnieki ir viņas pacienti.

Ekskursanti ir gandarīti par iegūto informāciju. Dodoties atpakaļ uz bērnudārzu, pa ceļam skan sarunas par redzēto un vēlme dalīties savās zināšanās ar mājiniekiem.

IZPĒTES EKSKURSIJA UZ KATLUMĀJU „MEŽRŪPNIEKI”

Skolotāja Guna un namu pārvaldes darbinieks Aivars ir vienojušies par katlumājas apmeklējumu. Tajā bērni varēs vērot arī darba momentu – tukšā granulū maisa nomaiņu ar pilnu.

Un tā 22. marta rītā, tūlīt pēc brokastīm, visi dodas ceļā.

Aizejot galapunktā, bērni un skolotāja atrodas uz istabas lieluma telpas sliekšņa. Tālāk neviens neiet, jo var vērot, kā Aivars ar trošu un triša sistēmas palīdzību tukšo maisu paceļ gaisā un tas pa trosi pārvietojas uz vietu, kur stāv pilnais maiss.

Tostarp ir iespēja aplūkot kurtuves telpu. Kurināšanai paredzētās granulas no maisa birst kubveida bunkurā. No turienes pa īsu transportiera lenti (Aivars to sauc par gliemežīti, tā nav redzama) granulas nonāk slēgtā kurtuvē. Ūdens silst divos cilindruveida rezervuāros.

Vēlreiz var secināt, ka šādu apkures sistēmu ir iespējams ievietot mājas pagrabstāvā.

Tad Aivars pilno maisu pieāķē pie trosēm un ķēdēm. Viņam piespiežot pogu uz pults (kā vadāmajam auto), maiss paceļas gaisā un lēni virzās atpakaļ uz zaļo kubu – granulū bunkuru. Process norit lēni, jo maiss ir smags – tajā ir nedaudz vairāk par 800 kilogramiem skaidu granulū.

Kad maiss uzlikts, tas jāsakārto, jāatsien maisa apakša, lai granulas varētu brīvi birt bunkurā. Šoreiz gadās tā, ka jāpalīdz ar plecu. Ne vienmēr visu var izdarīt tehnika.

Lielajā katlumājā apkures procesu vadīja vairāki lieli, jaudīgi datori, bet te elektronikas ierīces satīpst koferīša lieluma kastītē.

Aivars te ierodas apmēram vienu reizi nedēļā, lai apmainītu maisu, iztī-

rītu kurtuvi no pelniem, kas sakrājušies degšanas procesā.

Ir interesanti uzzināt, ka ir izveidota īpaša sistēma, kas elektrības pārtraukuma gadījumā dod signālu par avāriju, ja noteiktā laika sprīdī degšanas process ir traucēts.

Kopīgi tiek noskaidrots, ka katlumāja apsilda Ilvas Cērpas ģimenes ārstes praksi, zobārsta kabinetu, masāžas salonu, citas iestādes, to vidū arī Ugāles tirgu, kas rekonstrukcijas dēļ uz laiku ir pārcelts uz „Mežrūpniekiem”.

Ekskursijas nobeigumā top kopīgs foto, un tad bērni ar skolotājam atgriežas PII. Redzēto visi aktīvi pārspriež, salīdzina abas katlumājas, uzsverot atšķirību starp vienas un otras katlumājas apsildāmo platību.

Tagad rodas jautājums: kā iegūst šķeldu un granulas?

KĀ TOP ŠĶELDA?

Lai to noskaidrotu, vispirms skolotāja Guna un viņas palidze Ilona aizved bērnus uz vietu Ugāles–Zlēku ceļa malā, kur pēc meža cirmsas izstrādes lielie zari ir sakrauti milzīgās kaudzēs. Tās ir pārsegtas ar brezenta audumu. Droši vien tāpēc, lai zari izžūtu. Kad zaļās skujas būs nokritušas, zari būs gatavi šķeldošanai.

Attālums, ko iet, nav mazs. Kopā šajā gājienā būs noiets pāris kilometru, tāpēc visi ik pa laikam atpūšas un vēro apkārtni. Vispirms tiek pamanīta pāri ceļam skrejoša vāverīte, tad – ruds kaķis, ko sākumā visi notur par lapsu. Un tad – egļu un priežu galotnes spēcīgi noligojas, kad to zaros nosēstas divi lieli sudrabkrāsas putni.

Marats: „Oho! Tie gan lieli!”

Nellija: „Tie ir zivju gārņi.”

Patiešām, tie ir viņi! Bērni viņus bija ievērojuši jau iepriekšējā dienā. No bērnudārza grupas laukuma šo meža putnu var labi redzēt. Pagaidām viņi uzvedas klusi, neapmierināti ķērc vien vārnas, jo nu viņas vairs nav vienīgās mežiņa iemītņieces.

Bērni skatās, vēro, pabrinās.

Elza: „Kā viņi nenokrīt? Kā zari viņus notur?”

Zari tiešām ligojas vien, kad lielie putni vicina spārnus nosēžoties vai paceļoties. Acīmredzot viss ir kārtībā, jo šie putni te dzīvo jau daudzus gadus.

Noguruši un jaunām zināšanām bagāti bērni atgriežas rotaļu laukumā un turpina vērot putnus.

VIDEO NOSKATĪŠANĀS

Noslēdzošais etaps ceļā uz izpratni par apkures sistēmām Ugālē ir video-filmiņu par šķeldas gatavošanas procesu jeb šķeldošanu noskatīšanās.

Ugāles apkārtne ir gateri, kuros notiek šķeldas gatavošana, bet drošības apsvērumu dēļ bērnus tur neuzņem. Tāpēc izeja ir internets. Var vērot, kā to dara zāģētavā uz vietas, kā zarus šķeldo mājas pagalmā, mežā ar maziem agregātiem vai ar lieliem, pie traktoriem piestiprinātiem šķeldotājiem. Ir redzams, kā lielās zaru kaudzes pārvēršas šķeldā.

Nobeigumā visi noskatās „Ventspils siltuma” reklāmas filmiņu par ceļu, ko veic mežs, līdz tas kļūst par siltumu cilvēku mājās.

KOPSAVILKUMS

Mūsu Ugāles ciema atrašanās vieta mežu ielenkumā piedāvā vairākas iespējas pavērot meža brīnumainās pārvērtības. Ugālē ir vairākas galdnieku darbnīcas, zāģētavas, ērģelbūves darbnīca, ir uzņēmīgi cilvēki, kuri individuāli gatavo dažādus priekšmetus no koka.

Izvēli par labu Ugāles apkures sistēmas pētīšanai noteica faktors, ka arī grupas personālu interesēja, kā darbojas katlumāja, sevišķi jaunā, kur darba procesā ir nodarbināti vien daži cilvēki. Protams, bērni ar prieku atsaucās uz aicinājumu to noskaidrot.

Rezultātā ir iegūtas jaunas zināšanas par to, kā norisinās apkure, ko izmanto par kurināmo, kā to sagatavo. Pēc šā pārgājiena bērni un pieaugušie uz mūsu ciema apkures sistēmu skatās zinošāk, viņi pat aizrāda, kur mežs nav ticis izmantots racionāli, efektīvi. Bērni stāsta, ka ogojot vai sēņojot mežā ir redzējuši neizmantotus nozāģētus kokus, zarus.

Tātad – pilnīgi noteikti var sacīt, ka „Mūsu mazais pārgājiens” ir licis paskatīties uz pašsaprotamām lietām citādi, iedziļinoties tajās, izpētīt tās no iekšienes, pēc būtības. Paldies par šo iespēju! Veiksmi visiem – organizatoriem, citiem dalībniekiem!

Maijs PII „Ābelīte”

ILZE KANAJEVA-SALNĀ,
Siguldas PII „Ābelīte” vadītājas vietniece

Ikdienā nodrošinot bērnu vispusīgu un harmonisku attīstību, aizvadīts 2017./2018. mācību gads.

Steidzies vai nesteidzies, bet vasara

jau paspējusi ieņemt savu valdīšanas kārtu! Tāpēc pirmsskolas izglītības iestādē (PII) mēs to cenšamies baudīt no visas sirds, ikdienā pēc iespējas biežāk arī rotaļnodarbības vadot ārā vidē. Maija nozīmīgākie pasākumi – radošā Mātes dienas pēcpusdiena,

deju pulciņa un ansambļa noslēguma koncerti, gada noslēguma ballīte bērniem – noritēja saules apspīdētajā pagalmā.

Pozitīvām emocijām esam noslēguši mācību gadu, lai tagad atpūstos, baudītu vasaru un iepazītu to.

Radošais darbs „Pavasara zieds”, izmantojot kompetenču pieejas idejas.

Taurenītis top brīvā dabā pēc tiešajiem vērojumiem.

Sportiskas aktivitātes radošajā Mātes dienas pēcpusdienā.

Rotaļas ar bumbām – prieks un emocijas.

Rotaļas pirmskolas pagalmā lielajiem un mazajiem bērniem.

Māmiņas kopā ar bērniem krāso sirsniņas.

Atjautības uzdevumi – puzzles un lego.

Stafetes šķēršļu pārvarēšana.

3–4 gadus vecie deju pulciņa dalībnieki demonstrē savas prasmes.

4–5 gadus vecie bērni deju koncertā.

Pārsteigumu pilnais izlaidums.

Pirmoreiz izlaidums brīvā dabā.

Burbuļi, burbuļi – bērnu prieks.

Pašu radīti lieli ziepju burbuļi – un emocijām bagāts rīts.